

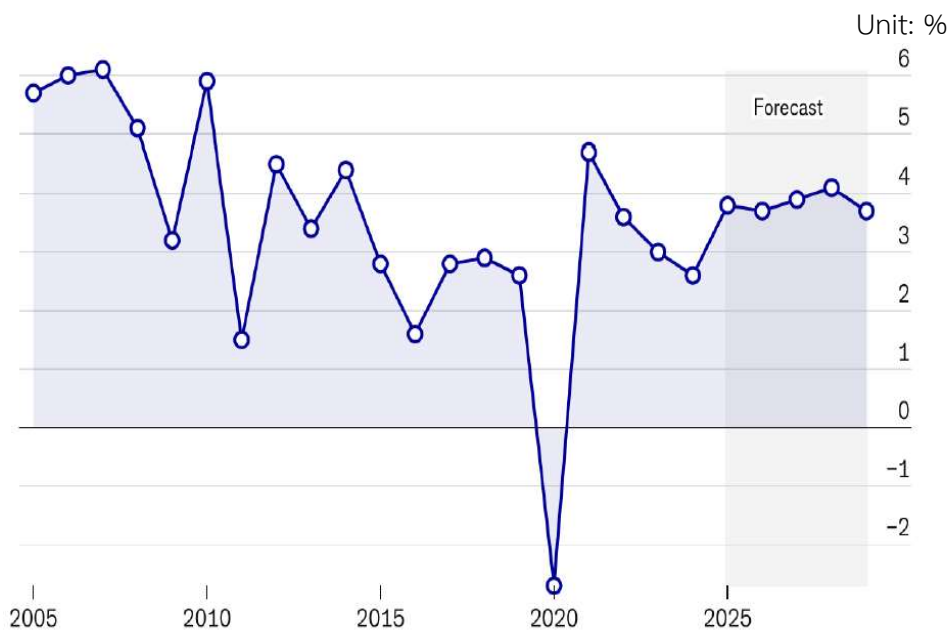
รายงานเศรษฐกิจเชิงลึก
เรื่อง ทิศทางเศรษฐกิจของแอฟริกา ปี 2568
ประจำปีไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2568
สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงพริทอเรีย

สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศในทวีปแอฟริกามีความแตกต่างกัน มีการแข่งขันระหว่างกัน และมีปัญหาสังคมที่ยืดเยื้อ ประกอบกับความตึงเครียดด้านภูมิรัฐศาสตร์ระดับโลกที่รุนแรงอาจส่งผลกระทบต่อแอฟริกา ซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างยิ่งว่าทวีปแอฟริกาจะกลับมามีความมั่นคง มีชีวิตชีวาหรือไม่ในปี 2568

1. พลวัตของทวีปแอฟริกา

EIU (The Economist Intelligence Unit) คาดว่าเศรษฐกิจแอฟริกา (Real GDP) จะขยายตัวในปี 2568 ประมาณ 3.8 % เมื่อเทียบกับปี 2567 แม้ว่าเศรษฐกิจของแอฟริกาจะตามหลังเอเชีย (Real GDP ของเอเชียจะขยายตัว 3.9%) โดยที่เศรษฐกิจของเอเชียส่วนใหญ่แล้วขับเคลื่อนโดย จีน อินเดีย และประชาคมอาเซียน

กราฟแสดงอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของทวีปแอฟริกา ปี 2548-2573 (ค.ศ. 2005 – 2030)

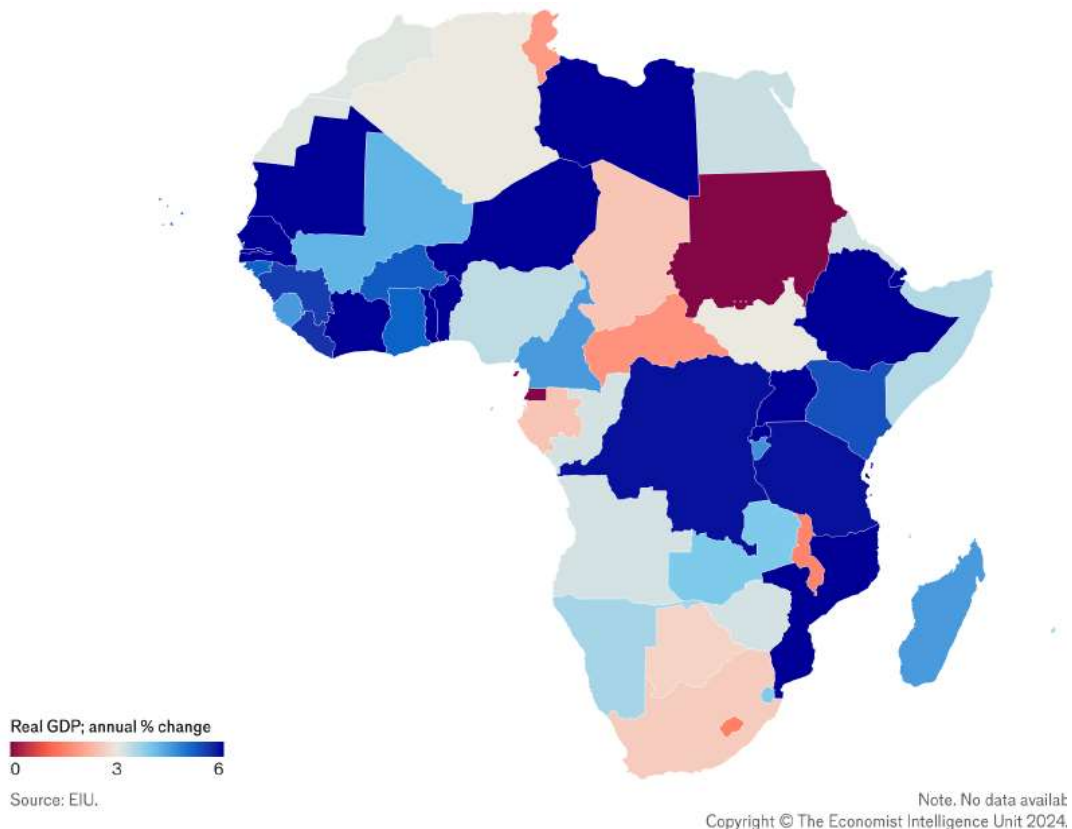

Copyright © The Economist Intelligence Unit 2024. All rights reserved.

ที่มาข้อมูล : The Economist Intelligence Unit, พฤศจิกายน 2567

ทวีปแอฟริกาตะวันออก (อาทิ เอธิโอเปีย จิบูตี เคนยา ยูกันดา รวันดา แทนซาเนีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก และโมซัมบิก) จะสะท้อนให้เห็นถึงการค้าระหว่างประเทศที่กระตือรือร้น การค้าระหว่างภูมิภาคจะเข้มแข็งเพิ่มขึ้น ภาคบริการจะขยายตัวเพิ่มขึ้น การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานการขนส่ง ที่อยู่พักอาศัย และ โครงการพัฒนาสาธารณูปโภค นอกจากนี้ ภาคบริการจะยังคงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของแอฟริกาตะวันออก อาทิ การเดินทางท่องเที่ยว การโรงแรม การขนส่ง/โลจิสติกส์ การค้าปลีก การเงิน และการสื่อสาร สำหรับทวีปแอฟริกาตะวันตก จะยังคงมีเศรษฐกิจที่ขยายตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศโกตดิวัวร์และเซเนกัล ส่วนประเทศที่เศรษฐกิจจะหดตัว อาทิ ชูดาน อีเควทอเรียลกินี (Equatorial Guinea) เนื่องจากปัญหาภายในประเทศ

ภาพแสดงการเติบโตของ Real GDP (%) ของแต่ละประเทศในทวีปแอฟริกา ปี 2568

ที่มาข้อมูล : The Economist Intelligence Unit, พฤศจิกายน 2567

ปี 2568 เกินครึ่งของประเทศในทวีปแอฟริกา (28 ประเทศ) ยังคงอยู่ภายใต้โครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ซึ่งเป็นความท้าทายที่สำคัญทางเศรษฐกิจมหภาพ ประเทศเหล่านี้ยังคงเผชิญกับอัตราเงินเฟ้อที่สูง และบ่อยครั้งปัญหาทวีความรุนแรงขึ้นเนื่องจาก

ความผันผวนของราคาสินค้าโภคภัณฑ์ทั่วโลก และการหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทาน การเงินสกุลท้องถิ่นอ่อนค่า ยังคงเป็นแรงกดดันที่สำคัญซึ่งจะนำไปสู่ต้นทุนการนำเข้าที่เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งส่งผลกระทบต่อประมาณของ คริวเรือ ระดับหนี้สาธารณะที่ยังคงสูงทำให้เกิดข้อจำกัดต่อภาครัฐในการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและบริการ เพื่อสังคม นอกจากนี้ เศรษฐกิจของประเทศส่วนใหญ่ในทวีปแอฟริกาขึ้นกับการกักการส่งออกแร่ธาตุและสินค้า เกษตร ซึ่งมีความเสี่ยงอย่างมากจากปัจจัยภายนอก โครงสร้างภายในที่เป็นอุปสรรค อาทิ ภาครัฐที่อ่อนแอ ข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งเงิน ความไม่เพียงพอของโครงสร้างพื้นฐาน ได้ขัดขวางการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แม้ว่าโครงการฟื้นฟูของ IMF มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มวินัยทางการเงินและส่งเสริมการปฏิรูปโครงสร้าง แต่ยังคงมีความท้าทายในหลายประเด็นที่คุกคามความมั่นคงของประเทศ อาทิ ความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ และความไม่สงบทางสังคม

2. การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

ในช่วงที่ผ่านมาการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment :FDI) ได้แสดงให้เห็นว่ามีความเป็นไปได้ยากสำหรับหลายประเทศในทวีปแอฟริกา อย่างไรก็ตาม ปี 2568 คาดว่าจะมีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจะเพิ่มขึ้น (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อียิปต์ เนื่องจากปี 2567 ได้มีเงินทุนมหาศาลไหลเข้ามาจากต่างประเทศ โดยเฉพาะจากสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (United Arab Emirates: UAE) ซึ่งมีมูลค่าการลงทุนสูงถึง 40 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในโครงการ Ras EL-Hekma ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ขนาดใหญ่ และคาดว่าปี 2568 ยังคงมีการลงทุนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง) โดยตรงการลงทุนที่น่าสนใจในแอฟริกา อาทิ พลังงานทดแทน เทคโนโลยีทางการเงินในโลกยุคดิจิทัล (Fintech) เทคโนโลยีและการสื่อสาร อุตสาหกรรมเกษตร เกษีขกรรม อีคอมเมิร์ซ โลจิสติกส์ นอกจากนี้ เศรษฐกิจที่ใช้ทรัพยากรเข้มข้นและผู้ส่งออกสินค้าโภคภัณฑ์รายใหญ่ในกลุ่มอุตสาหกรรมถ่านหิน แก๊ส ปิโตรเลียม และเหมืองแร่ ยังคงสร้างรายได้ให้แก่การส่งออกและดึงดูดนักลงทุนต่างชาติ โดยเฉพาะการแข่งขันอย่างรุนแรงระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนเพื่อรักษาอิทธิพลเหนือทวีปแอฟริกาและการเข้าถึงทรัพยากรของแอฟริกา

ที่ผ่านมา ธนาคาร Rand Mutual Bank (RMB) ได้เผยแพร่รายงาน “ลงทุนที่ไหน ในแอฟริกา ปี 2567” (Where To Invest In Africa 2024) ซึ่งศึกษาและประเมินข้อมูลทางเศรษฐศาสตร์มหภาคของ 31 ประเทศในทวีปแอฟริกา ภายใต้ 20 ตัวแปร ในกรอบ 4 มิติ ประกอบด้วย (1) ผลการดำเนินงานทางเศรษฐกิจและศักยภาพ (2) การเข้าสู่ตลาดและนวัตกรรม (3) ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมการลงทุน (4) การพัฒนาด้านสังคมและมนุษย์

5 ประเทศอันดับต้นและ 5 ประเทศอันดับสุดท้ายของทวีปแอฟริกาที่ดึงดูดนักลงทุน ดังนี้

1. เซเชลส์ (Seychelles)
2. มอริเชียส (Mauritius)

3. อียิปต์ (Egypt)
4. แอฟริกาใต้ (South Africa)
5. โมร็อกโก (Morocco)
27. แคเมอรูน (Cameroon)
28. เลโซโท (Lesotho)
29. สาธารณรัฐคองโก (Republic of Congo)
30. เอสวาตินี (Eswatini)
31. ซิมบับเว (Zimbabwe)

ประเทศซึ่งเป็นเกาะ ได้แก่ เซเชลส์ (Seychelles) และ มอริเชียส (Mauritius) ติดอันดับที่ 1 และ 2 ของประเทศในทวีปแอฟริกาที่ดึงดูดนักลงทุนต่างชาติ เนื่องจากนักลงทุนตระหนักถึงความมั่นคงและโอกาสในการเติบโตในสภาพแวดล้อมที่มีการกำกับดูแลอย่างดี แม้ว่าขนาดตลาดจะเล็กก็ตาม

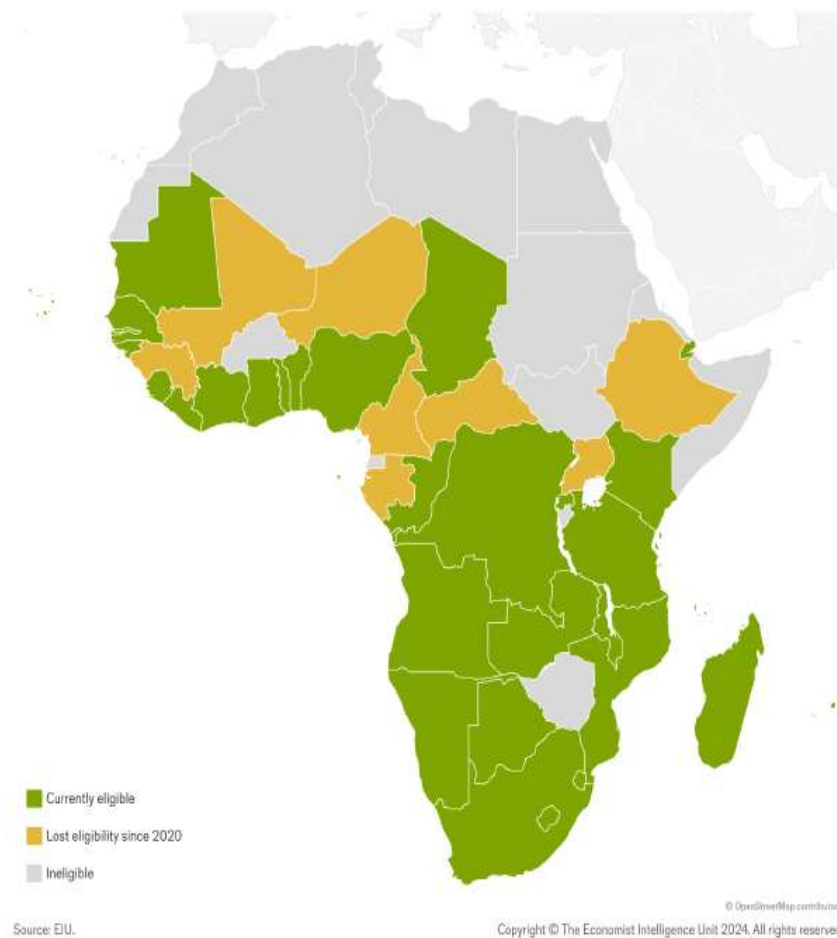
ประเทศแอฟริกาใต้ ถูกจัดอันดับที่ 4 ของประเทศในแอฟริกาที่ดึงดูดนักลงทุนต่างชาติ โดยผลการจัดอันดับของแอฟริกาใต้ใน 4 มิติ ได้แก่ มิติการเข้าสู่ตลาดและนวัตกรรม:อันดับที่ 1 มิติผลการดำเนินงานทางเศรษฐกิจและศักยภาพ:อันดับที่ 5 มิติความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมการลงทุน:อันดับที่ 7 และในมิติการพัฒนาด้านสังคมและมนุษย์:อันดับที่ 29 ทั้งนี้ หนึ่งในตัวแปรสำคัญที่ส่งผลให้เศรษฐกิจแอฟริกาใต้ตกต่ำอย่างมีนัยสำคัญ คือ ความล้มเหลวในการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานด้านไฟฟ้า รถไฟ ท่าเรือ และถนน แม้ว่าแอฟริกาใต้ยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายด้าน แอฟริกาใต้ยังคงเป็นหนึ่งในเป้าหมายของนักลงทุนต่างชาติในแอฟริกา เนื่องจากความเข้มแข็งของภาคการเงิน ความหลากหลายทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ประเด็นด้านโครงสร้างพื้นฐานมีแนวโน้มจะได้รับการแก้ไข

3. พระราชบัญญัติการเติบโตและโอกาสของแอฟริกา (African Growth and Opportunity Act: AGOA)

เมื่อปี 2543 ประธานาธิบดี บิลคลินตัน (จากพรรคเดโมแครต) ได้ริเริ่มใช้ พระราชบัญญัติการเติบโตและโอกาสของแอฟริกา (African Growth and Opportunity Act : AGOA) ซึ่งอนุญาตให้สินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรมรายการที่กำหนด สามารถส่งออกจากประเทศแอฟริกา(เฉพาะประเทศที่เป็นสมาชิก) ไปสหรัฐฯ โดยไม่ต้องเสียภาษีนำเข้า

การหวนคืนสู่ตำแหน่งของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ซึ่งมาพร้อมกับนโยบาย “อเมริกามาก่อน” เพื่อปกป้องสหรัฐอเมริกา ดังนั้น พระราชบัญญัติการเติบโตและโอกาสของแอฟริกา (African Growth and Opportunity Act : AGOA) ซึ่งหมดอายุในเดือนกันยายน 2568 จะได้รับการต่ออายุหรือไม่ อนาคตยังคงไม่แน่นอน ทั้งนี้ การต่อรองระหว่างสหรัฐฯกับประเทศสมาชิก AGOA จะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการรักษาความมั่นคงของซัพพลายเชนและวัตถุประสงค์ทางด้านภูมิศาสตร์ของสหรัฐฯ

ภาพแสดง ประเทศในทวีปแอฟริกาซึ่งได้รับสิทธิประโยชน์จาก AGOA

ที่มาข้อมูล : The Economist Intelligence Unit, พฤศจิกายน 2567

4. ความไม่สงบทางสังคม

ปี 2568 แม้ว่าเศรษฐกิจของประเทศในทวีปแอฟริกายังคงมีโอกาสขยายตัวในบางสาขา แต่หลายประเทศยังคงมีความเสี่ยงที่เกิดจากความไม่สงบในประเทศ อาทิ การชุมนุมประท้วง การจลาจล

ภายหลังการระบาดของโควิด-19 ความไม่สมดุลทางเศรษฐกิจค่อยๆปรับปรุงขึ้น แต่การขาดดุลของภาครัฐและระดับหนี้ภาครัฐยังคงมีอยู่ในหลายประเทศในทวีปแอฟริกา ทำให้หลายประเทศจำเป็นต้องขึ้นภาษีหรือลดรายจ่ายภาครัฐในปี 2568 ซึ่งอาจนำไปสู่การชุมนุมประท้วง การจลาจล เพื่อแสดงความไม่พอใจต่อการบริหารงานของรัฐบาลและการคอร์รัปชัน เช่นกรณีของการประท้วงต่อต้านรัฐบาลเมื่อปี 2567 ในประเทศกาน่า เคนยา โมซัมบิก ไนจีเรีย ยูกันดา

อนึ่ง เมื่อปี 2567 มากกว่า 20 ประเทศในทวีปแอฟริกาได้มีการเลือกตั้งทั่วไป เช่น อัลจีเรีย บอสวาน่า ซาดี โมซัมบิก โชมาลีแลนด์ แอฟริกาใต้ โตโก ตูนิเซีย สำหรับโมซัมบิกแม้ว่าได้มีการเลือกตั้งทั่วไปแล้วเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2567 (สภารัฐธรรมนูญแห่งโมซัมบิก ได้ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2567 โดยจะมีพิธีสาบานตนเข้ารับตำแหน่งในเดือนมกราคม 2568) แต่ปัจจุบันยังคงมีการชุมนุมประท้วงและจลาจล โดยเฉพาะในกรุงมาปูโต (เมืองหลวงของโมซัมบิก) เนื่องจากกลุ่มผู้ชุมนุม ไม่ยอมรับผลการเลือกตั้ง ประธานาธิบดีคนใหม่จากพรรคเฟรลิโม (พรรครัฐบาลที่ครองอำนาจมานานเกือบ 50 ปี ตั้งแต่ได้รับอิสรภาพจากโปรตุเกสเมื่อปี 2518) ซึ่งขณะการเลือกตั้ง

ในขณะที่บางประเทศที่บริหารโดยคณะเผด็จการทหาร อาทิ บุร์กินาฟาโซ มาลี ไนเจอร์ ยังคงชะลอการเลือกตั้งทั่วไปเนื่องจากถือว่า การเลือกตั้งเหล่านี้มีความสำคัญน้อยกว่าเมื่อเทียบกับการควบคุมของเผด็จการทหาร

สำหรับแผนการเลือกตั้งทั่วไป ปี 2568 ของประเทศในทวีปแอฟริกา อาทิ แคเมอรูน โกตดิวัวร์ อียิปต์ มาลาวี และแทนซาเนีย

ทั้งนี้ การบริหารประเทศของรัฐบาลชุดใหม่ของหลายประเทศในทวีปแอฟริกาส่งผลสำคัญอย่างยิ่งต่อ นโยบายและทิศทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการต่างประเทศ

5.บทสรุป

ปี 2568 EIU (The Economist Intelligence Unit) คาดว่าภาพรวมเศรษฐกิจของแอฟริกาจะขยายตัวเพิ่มขึ้น 3.8 % เมื่อเทียบกับปี 2567 สาเหตุบางส่วนเนื่องจากอัตราเงินเฟ้อที่ลดลง การปรับลดอัตราดอกเบี้ย การเพิ่มลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม แอฟริกายังคงมีความเสี่ยงจากปัจจัยอื่นๆที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายหลักเพื่อตอบสนองกับความกดดันทางการเมือง อาทิ การประชุมประท้วง การจลาจล ซึ่งที่ผ่านมาได้เกิดขึ้นแล้วที่ประเทศอังกโกลา อียิปต์ ไนจีเรีย โมซัมบิก นอกจากนี้ ความเสี่ยงที่เกิดจากกองกำลังติดอาวุธจะส่งผลกระทบต่อ การเมืองระดับชาติ คุกคามความมั่นคงปลอดภัยและการพลัดถิ่นของประชากรในประเทศ ประกอบกับทวีปแอฟริกายังคงมีความเสี่ยงจากแรงกดดันทางภูมิรัฐศาสตร์ รวมทั้งความท้าทายจากนโยบายการค้าระหว่างประเทศของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ซึ่งจะเข้าพิธีสาบานตนรับตำแหน่งประธานาธิบดีคนที่ 47 ของสหรัฐฯ ในวันที่ 20 มกราคม 2568 นี้

ที่มาข้อมูล : The Economist Intelligence Unit (EIU)

www.voanews.com www.gauteng.net

www.businessstech.co.za

ประมวลโดย สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงพริทอเรีย

ธันวาคม 2567